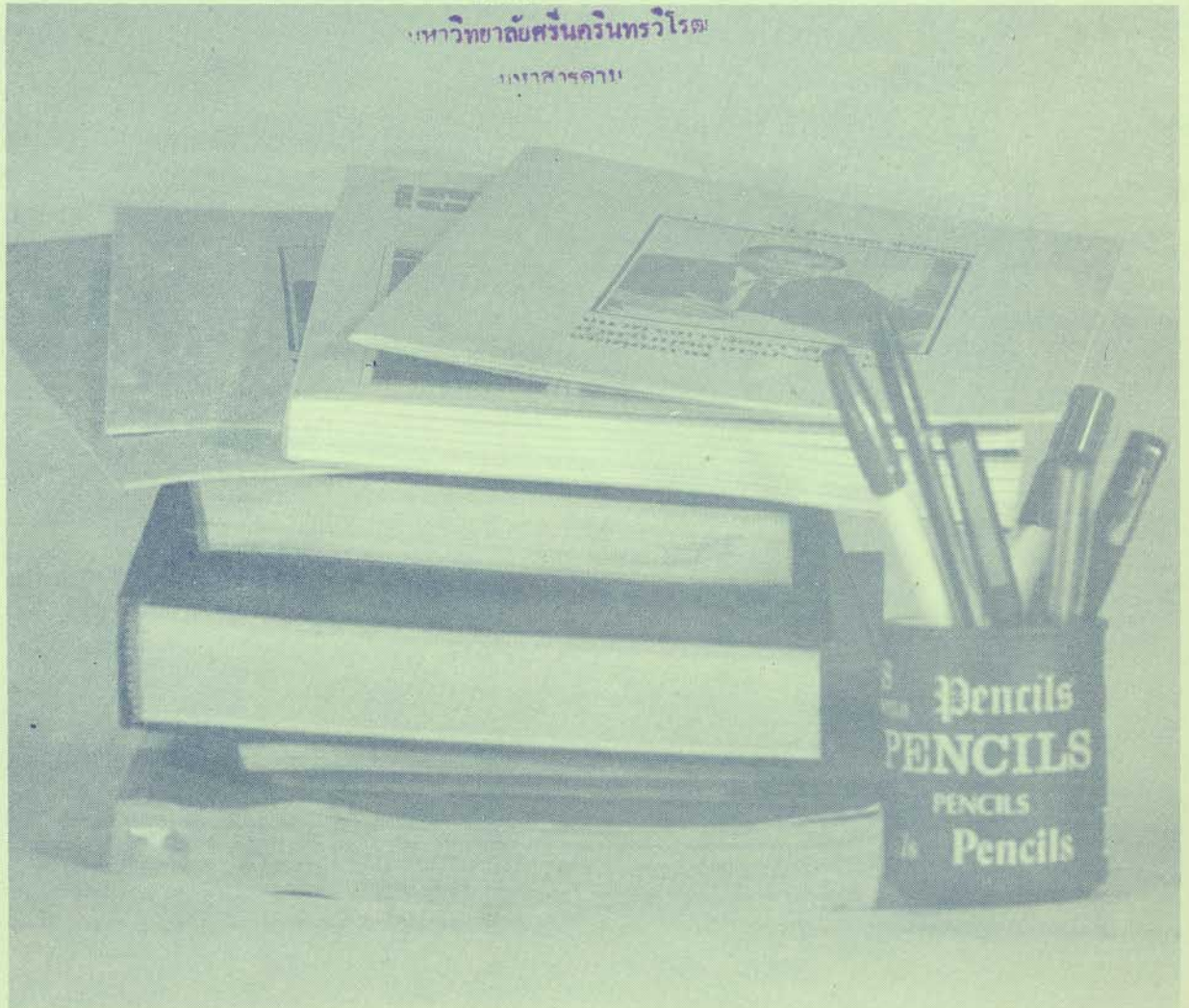

แนวคิดในการพัฒนา งานทางวิชาการของวิทยาลัยครู

ดร. สายหยุด จำปาทอง
อธิบดีกรมการฝึกหัดครู

สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางเขน

จุฬาร

อธิบดีบริหาร การ ดร. สายหยุด จำปาทอง IC

หน้าของ - นริศกุลธำ
เลขที่ PP 1518

แนวคิดในการพัฒนางานทางวิชาการของวิทยาลัยครู

1 11857560

ดร. สายหยุด จำปาทอง

อธิบดีกรมการฝึกหัดครู

สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม

บรรยายในการสัมมนา "แผนงานและนโยบายทางวิชาการ"

วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๒-๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑

CI 018

แนวคิดในการพัฒนางานทางวิชาการของวิทยาลัยครู

วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วประเทศถึง 36 แห่ง อยู่ในกรุงเทพฯ เพียง 6 แห่ง และในส่วนภูมิภาคถึง 30 แห่ง การที่สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระจายอยู่ในลักษณะเช่นนี้ ย่อมจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของกรมการฝึกหัดครู จะมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของสังคมภูมิภาคอย่างมาก

ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลได้สนองตอบความต้องการของสังคมด้วยการขยายบริการการศึกษาในระดับอุดมศึกษาออกไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านปริมาณ ทั้งสาขาวิชาและจำนวนผู้เรียน การขยายบริการทางการศึกษาเช่นนี้ เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องประสบกับปัญหา และความชัดเจนในบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อสังคม

สภาพปัญหาที่ชัดเจนในปัจจุบันนี้ คือความไม่สอดคล้อง ไม่สมดุลย์ และไม่ต่อเนื่องกันระหว่างความต้องการแรงงาน ปริมาณแรงงาน และคุณภาพของแรงงาน ปัญหาเช่นนี้จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าการขยายการให้บริการการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น มีปัญหาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ นอกจากปัญหาด้านผลผลิตแล้ว หากมองทางด้านการลงทุนของรัฐในการจัดการศึกษาแล้ว จะพบว่า รัฐบาลได้ใช้งบประมาณของประเทศปีละประมาณ 19-21 เปอร์เซ็นต์ของการจัดการศึกษาและในจำนวนนี้เป็นค่าจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาอยู่ถึงร้อยละ 12 ของงบประมาณการศึกษา นับว่ารัฐได้ลงทุนเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษามาก จึงจำเป็นที่จะต้องมาพิจารณากันว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาขณะนี้ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คุณค่าของการลงทุนหรือไม่ และจะมีแนวทางพัฒนาอย่างไร

สำหรับวิทยาลัยครูนั้น นับตั้งแต่ได้แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2518) มาใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2527) ทำให้วิทยาลัยครูต้องขยายภารกิจทางวิชาการออกไป ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ซึ่งได้แก่ การผลิตบัณฑิต การอบรมบุคลากรประจำการ การวิจัย การทำนุบำรุงส่งเสริมศาสนา ศิลป และวัฒนธรรม รวมทั้ง การให้บริการวิชาการแก่สังคมนั้น ทำให้วิทยาลัยครูทำหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างสมบูรณ์

เหมือนกับสถาบันอุดมศึกษาทั่ว ๆ ไป กรมการฝึกหัดครูได้ตระหนักดีว่า อันตรรกของสถาบันอุดมศึกษานั้น คือการขยายโดยขนาดพื้นฐาน และการเจริญเติบโตที่ปราศจากการวางแผน ดังนั้น กรมการฝึกหัดครูจึงจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เพื่อรองรับการขยายภารกิจทางวิชาการของวิทยาลัยครู โดยมุ่งหวังที่จะให้แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 เป็นแนวทางการปฏิบัติการของวิทยาลัยครูอย่างมีคุณภาพ ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และบุคลากร

โดยเหตุที่วิทยาลัยครูต้องปฏิบัติการภายใต้ข้อจำกัดหลายประการ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานจะต้องแสวงหาแนวทางปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อผลผลิตที่มีคุณภาพตามความคาดหวังของสังคม

ก่อนจะกล่าวถึงแนวคิดในการพัฒนางานทางวิชาการของวิทยาลัยครู เนื่องจากวิทยาลัยครูกำลังอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่าน ดังนั้น ความเข้าใจพื้นฐานในบทบาทสถาบันอุดมศึกษาของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในวิทยาลัยครู อาจจะคลาดเคลื่อนแตกต่างกันออกไป บทความนี้จึงขอกล่าวถึงบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา เป็นเบื้องต้นก่อน

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาคือ สถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ และวัฒนธรรมของสังคมไปสู่สมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม เติบโตจนรุ่นใหม่ออกไปรับผิดชอบต่อสังคม และประสบความสำเร็จของชีวิต เช่นเดียวกับสถาบันการศึกษาระดับ และประถมศึกษาอื่น ๆ อย่างไรก็ตามสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะเด่นที่จะบ่งชี้ให้เห็นความแตกต่างออกไปจากสถาบันการศึกษาคือ ๆ อยู่หลายประการ กล่าวคือ

1. มุ่งแสวงหาความรู้ใหม่
2. มุ่งผลิตผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง
3. มุ่งนำและพัฒนาศักยภาพมากกว่ารับใช้สังคม
4. มุ่งความล้ำลึก และระเบียบวิธีทางวิชาการ

มุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว หน้าที่ของสถาบันการศึกษา คือการจัดการศึกษา หรือการถ่ายทอดความรู้ปัจจุบันที่มีอยู่ทั้งที่เป็นสากล และที่เป็นความรู้เฉพาะถิ่นไปสู่ผู้เรียน หรือสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคม ความรู้บางอย่างก็เกิดขึ้นมานับพันปีแล้ว อย่างเช่นความรู้

ทางคณิตศาสตร์ โรงเรียนก็ส่งสอนถ่ายทอกไปสู่มารุ่นใหม่ รุ่นแล้ว รุ่นเล่าโดยไม่มีมีการเปลี่ยนแปลง เนื้อหาแต่อย่างใด ซึ่งความรู้เหล่านี้ก็เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และต่อสังคม แต่ไม่มีความรู้ใหม่ เกิดขึ้น ความรู้ใหม่เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาสังคม และเป็นการรับรู้เรียนให้สามารถดำรง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้

สถาบันอุดมศึกษา เป็นสถาบันที่นำความรู้ปัจจุบัน มาผสมผสานและคิดค้นค้นค้นแปลง จนได้ความรู้ใหม่ วิธีการเช่นนี้เรียกว่า การค้นคว้าและวิจัย ความรู้ใหม่ที่ได้นั้น เช่น การวิจัย ทางการแพทย์ การสื่อสาร เครื่องจักรกลต่าง ๆ จะนำไปพัฒนาสังคม ทำให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น

มุ่งผลิตผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง สถาบันอุดมศึกษาผู้ผลิตบุคคลที่จะออกไปประกอบ อาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งก็ต้องการใช้ความรู้ ความคิด คุณธรรม ความชำนาญในวิธีการซับซ้อน ที่เกิดจากการอบรม สั่งสอน และมีปฏิบัติ ทั้งในสถาบันและนอกสถาบันเป็นเวลายาวนาน รวมทั้งมีความรู้พื้นฐานที่จะพัฒนา หรือค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาชีพนั้นต่อไปได้ โดยทั่วไปแล้ว จะถือว่า การศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป เป็นวิชาชีพชั้นสูง

มุ่งนำและพัฒนาสังคมมากกว่ารับใช้สังคม โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว สถาบันการศึกษาระดับ ต่าง ๆ มุ่งถ่ายทอดความรู้ปัจจุบันให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ออกไปรับใช้สังคมตามความต้องการของ สังคม และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม หรืออาจจะกล่าวได้ว่าผลิตคนออกไปเพื่อเป็น เครื่องมือ ให้กับ สังคม แต่สถาบันอุดมศึกษาอื่น นอกเหนือจากการถ่ายทอดความรู้ปัจจุบันแล้ว ยังได้คิดค้นหาความรู้ ใหม่ แนวทางใหม่ ซึ่งความรู้ใหม่และแนวทางใหม่นี้จะนำไปเปลี่ยนแปลงสังคม ความเชื่อ และ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อาจจะสามารถกล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาเป็นสมองของสังคม

มุ่งความล้ำลึกและเริ่มเปิดทางวิชาการ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาค้นคว้าหาที่ วิจัยหาความรู้ใหม่ ผู้ที่จะทำการวิจัยได้คือนั้น จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความรู้ปัจจุบัน อย่างดีก่อน แล้วจึงจะใช้ความรู้ปัจจุบันไปผสมผสานบูรณาการคิดค้น ทดลองเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษา จึงต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ปัจจุบันอย่างลึกซึ้ง และมีความคิดอย่าง มีระบบ จนกระทั่งสามารถแสวงหากความรู้ใหม่ได้

ที่กล่าวมาทั้ง 4 ประการนี้ เป็นองค์ประกอบต้น ๆ ที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาแตกต่าง ไปจากสถาบันการศึกษาระดับ และประเภทอื่น ๆ

โดยสรุปสถาบันอุดมศึกษาจึงมีมา และดำรงอยู่ เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่บุคคลได้ศึกษา เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม โดยสถาบันมีหน้าที่สอน วิจัย และบริการวิชาการ และบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่แท้จริงคือ องค์การนำการเปลี่ยนแปลง หรือมีกระตือรือร้นของสังคม

จากการระดมบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจนของสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าวแล้ว ในฐานะที่วิทยาลัยครูเป็นสถาบันอุดมศึกษา จึงต้องแสดงบทบาท และทำหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ สอน วิจัย บริการวิชาการให้ครบถ้วน ด้วยเหตุที่วิทยาลัยครูอยู่ในระยะการเปลี่ยนแปลงมาทำหน้าที่สถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น งานสำคัญยิ่งประการหนึ่งคือ การพัฒนางานวิชาการ ซึ่งจะได้อธิบายในรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบและแนวทางพัฒนาวิชาการ

การพัฒนาที่สำคัญและต้องทำเป็นอันดับแรก ๆ ของวิทยาลัยครู ก็คือ การพัฒนางานวิชาการ องค์ประกอบทางวิชาการในวิทยาลัยครู คือ อาจารย์ หลักสูตร วิธีการบริหารวิชาการ และนักศึกษา ดังนั้น การพัฒนางานทางวิชาการ ต้องพิจารณาพัฒนาองค์ประกอบทั้ง 4 ประการนี้ อย่างไรก็ตาม อาจารย์เป็นผู้มีบทบาทสูงยิ่งในการพัฒนาองค์ประกอบอื่น ๆ ทางวิชาการ จึงขอกล่าวเป็นอันดับแรก

อาจารย์และการพัฒนา อาจารย์เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่องานวิชาการอยู่ 3 ลักษณะ คือ (1) เป็นผู้นำความรู้ปัจจุบันมาสู่วิทยาลัยตามระดับความรู้ที่ได้เรียนมา เช่น จบปริญญาตรี โท หรือเอก หรืออบรมก็จะนำความรู้ขึ้น ๆ ทดตัวมา (2) เป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่มาสู่วิทยาลัย โดยการค้นคว้าวิจัย และ (3) ถ่ายทอดความรู้ทั้งความรู้ปัจจุบัน และความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียน ซึ่งความสามารถในการสอน ถ่ายทอดความรู้นี้เป็นเรื่องสำคัญ จะต้องรู้จักใช้เทคนิค วิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสม ดังนั้น คุณภาพของวิชาการที่ปรากฏออกมาสู่สังคม โดยแสดงออกทางผลงานทางวิชาการ หรือคุณภาพของบัณฑิตจะขึ้นอยู่กับคุณภาพของอาจารย์ ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง เริ่มต้นการพัฒนาวิชาการที่การพัฒนาอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์มีแนวทางดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดโปรแกรมพัฒนาอาจารย์ ซึ่งอาจจะได้มาจาก ผลการสำรวจความต้องการการพัฒนาของอาจารย์ หรือจากผลการประเมินผลอาจารย์ โดยภาควิชา หรือโดยนักศึกษา

2. จัดบริการพัฒนาอาจารย์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล
กิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ อาจมีดังนี้ เช่น

1. กิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ปัจจุบัน
ของอาจารย์

1.1 ล่าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

1.2 ภาษาอังกฤษ

1.3 เรียนแบบ audit

1.4 ร่วมตั้งการป้องกันวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโท, เอก

1.5 ตั้งกลุ่มศึกษาพิเศษสำหรับอาจารย์ที่สนใจ

1.6 เป็นสมาชิกสมาคมทางวิชาการ, ชมรมหนังสือ

1.7 ศึกษาวิชาสาขาอื่น ๆ เพิ่มเติม

2. กิจกรรมเพื่อพัฒนาการแสวงหาความรู้ใหม่ เช่น

2.1 ประชุมปฏิบัติการในเรื่องที่จำเป็นสำหรับการวิจัย เช่น การเขียน
ข้อเสนอโครงการวิจัย การใช้สถิติเพื่อการวิจัย เป็นต้น

2.2 ส่งเสริมการวิจัยโดยหาทุนจากภายนอกวิทยาลัย

2.3 ลาพักเพื่อทำการวิจัย

2.4 ประชุมเชิงวิชาการ เพื่อเสนอผลงานวิจัย

2.5 ตั้งกลุ่มเพื่อทำการวิจัยเป็นคณะ

2.6 ส่งเสริมให้เขียนบทความลงในวารสาร โดยใช้ผลงานวิจัยต่าง ๆ
สนับสนุน

3. กิจกรรมเพื่อพัฒนาเทคนิคการสอน การถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์

3.1 จัดบริการสหสาขา เกี่ยวกับการพัฒนาการสอนในท้องถิ่นเฉพาะ

3.2 จัดให้มีการสังเกตการสอนของเพื่อนอาจารย์

3.3 จัดประชุมสัมมนา เกี่ยวกับเทคนิคการสอนในแต่ละสาขาวิชา

3.4 จัดประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะต่าง ๆ ในการสอน

3.5 ปฏิบัติงานสอนสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

3.6 จัดบริการให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญเมื่ออาจารย์ร้องขอ

โดยสรุปอาจารย์จะต้องพัฒนาทั้งขยายความรู้ปัจจุบัน การแสวงหาความรู้ใหม่ และการถ่ายทอดความรู้ อาจารย์ต้องเป็นทั้งผู้สอน นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ ที่ปรึกษา ครูผู้ฝึก และที่เลี้ยง ในสถาบันอุดมศึกษา

หลักสูตรและการพัฒนา หลักสูตรของสถาบันการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะมองว่า ผู้สำเร็จการศึกษาออกไปนั้น จะมีลักษณะความรู้ คุณธรรม อย่างไร หลักสูตรเป็นกรอบของเนื้อหาวิชา กิจกรรมต่าง ๆ ในขอบข่ายการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มีเสรีภาพทางวิชาการสูง อาจจะมีคหุ่่นในเนื้อหาวิชาการศึกษาได้ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรนั้น ต้องกระทำด้วยความรอบคอบ มิฉะนั้นจะกระทบกระเทือนต่อคุณภาพทางวิชาการ

ในการพัฒนาหลักสูตร หรือปรับปรุงเนื้อหาวิชาในหลักสูตรนั้น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความรู้ความสามารถของอาจารย์ การเปลี่ยนอาจารย์สอน หรือบางครั้งความคาดหวังของอาจารย์ที่มีผลผลิตต่ำเกินไป เนื่องจากนักเรียนที่เข้ามา เรียนในวิทยาลัยนั้น มีความสามารถในการเรียนต่ำ ก็มีการปรับหลักสูตรหรือเนื้อหาให้สอดคล้องกับนักศึกษาส่วนใหญ่ หากมีการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรในลักษณะนี้แล้ว จะเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรต้องยึดผลผลิต หรือคุณภาพของบัณฑิตเป็นหลักเสมอว่า ต้องการบัณฑิตที่มีคุณภาพ คุณลักษณะอย่างไร แล้วจึงปรับเปลี่ยนรายวิชา เนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการดังกล่าว

วิธีการบริหารวิชาการ และการพัฒนา การบริหารวิชาการภายในวิทยาลัยครู ต้องคำนึงถึงสถาบันอุดมศึกษานั้น เป็นสิ่งควมวิชาการ องค์กรวิชาการที่มีลักษณะเฉพาะก็คือ ภาควิชา หรือกล่าวได้ว่า ภาควิชาคือตัวแทนของสาขาวิชา ภาควิชาเป็นที่รวมของอาจารย์ที่มีความรู้ในสาขาเดียวกัน ภาควิชาเป็นหน่วยปฏิบัติการทางวิชาการเฉพาะอย่าง ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์ จะมีลักษณะในการบริหารวิชาการ ดังนี้

1. มีอิสระทางวิชาการสูง อาจารย์ ภาควิชา คณะวิชา จะมีอิสระในการบริหารวิชาการ โดยเฉพาะภาควิชา เป็นองค์กรที่สำคัญยิ่งในแง่คุณภาพของวิชาการในสาขาวิชานั้น ๆ และที่สำคัญที่สุด อาจารย์จะต้องรับผิดชอบต่ออิสระภาพนั้น

2. ทุกองค์กรในสถาบันจะเป็นหน่วยผลิต นับตั้งแต่อาจารย์ ภาควิชา คณะวิชา ศูนย์ทางวิชาการ จะมีผลผลิตของตนออกมาอย่างชัดเจน เช่นอาจารย์ จะมีผลงานวิจัย ตำรา เป็นต้น

3. มีศูนย์รวมในการบริการ เข้มแข็ง การบริการให้กับหน่วยงานทางวิชาการทางสถาบันต้องจัดหน่วยงานสนับสนุน โดยเฉพาะจะรวมไว้ส่วนกลางไม่กระจายไปตามภาควิชา คณะวิชา ทั้งนี้ เพื่อประสิทธิภาพในการสนับสนุนงานวิชาการ

4. มีเครือข่าย เชื่อมโยงระหว่างการดำเนินงานของสถาบันกับสังคม การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษานั้น จะเกี่ยวข้องกันและกันตลอดเวลาระหว่างสถาบันกับสังคม เพราะถือว่าสถาบันเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ดังนั้น ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาจะต้องพัฒนาและส่งเสริมลักษณะทั้ง 4 ลักษณะนี้ เพื่อให้เกิดคุณภาพทางวิชาการและลักษณะเฉพาะของสถาบันอุดมศึกษาไว้

นักศึกษาและการพัฒนา: นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมาก เพราะสถาบันอุดมศึกษาที่ถึงขั้นมาและดำรงอยู่นั้น นอกจากการแสวงหาความรู้ใหม่ และการถ่ายทอดความรู้แล้ว เป้าหมายสำคัญ ก็คือผลิตบัณฑิตออกไปสู่สังคม เพื่อให้บัณฑิตนำความรู้ที่ไปสู่นำสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลในสังคมและของตนเอง

สำหรับวิทยาลัยครู ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นว่า เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ในภูมิภาค ใกล้ชิดกับท้องถิ่น และเป็นสถาบันที่สร้างโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระบบปีกลมากที่สุด

อย่างไรก็ดี นักศึกษาที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยครูโดยเฉลี่ยแล้ว มีความสามารถทางวิชาการอยู่ในระดับรองจากผู้ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ แต่การที่นักศึกษาที่มีความสามารถทางวิชาการในระดับต่ำ เข้าศึกษาในวิทยาลัยครู มิใช่อุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งนี้วิทยาลัยครูทุกแห่ง จะต้องสร้างลักษณะเด่นเฉพาะของตน ให้สอดคล้องกับสภาพของนักศึกษาที่มาเข้าเรียน แล้วพัฒนานักศึกษาให้เป็นเลิศในลักษณะเฉพาะนั้น ซึ่งลักษณะเฉพาะนั้นจะสอดคล้องกับท้องถิ่น นับเป็นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสำหรับท้องถิ่นนั้นได้

การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษานั้น ถึงแม้ว่าจะเป็นสถาบันทางวิชาการก็ตาม ก็มีจุดมุ่งหมายที่จะนำสังคม และช่วยพัฒนาสังคม ดังนั้น ทิศทางและเนื้อหาในการพัฒนาวิชาการนั้นก็ย่อมจะเน้นที่สังคม ประเด็นสำคัญของการพัฒนาสังคมหรือท้องถิ่น ก็คือการแสวงหาความรู้ใหม่ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น และนำไปพัฒนา เนื่องจากความรู้สาคลนั้นบางครั้งก็ไม่สามารถใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้ บทความนี้จึงขอชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ใหม่กับการใช้ประโยชน์ในท้องถิ่นต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ใหม่กับการใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

วิชาการโดยตัวมันเองไม่ว่าจะเป็นความรู้ปัจจุบัน หรือความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย จะไม่มีจุดหรือโทษต่อสังคม ความรู้เป็นเพียงชื่อ (mean) มิใช่ผล (end) ดังนั้น ความรู้จะมีจุดหรือโทษ ก็ขึ้นอยู่กับการนำมาประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์หรือท้องถิ่น

การเปลี่ยนแปลงเป็นกฎของธรรมชาติ และความแตกต่างในลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นก็ปรากฏอยู่ทั่วไป การที่จะนำความรู้สากลมาใช้แก้ปัญหา หรือพัฒนาท้องถิ่นนั้น อาจจะใช้ไม่ได้ในทุกกรณี ดังนั้นการแสวงหาความรู้ใหม่เฉพาะท้องถิ่นจึงเป็นความจำเป็น

เพื่อจะให้ความรู้ใหม่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นนั้น ต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องตั้งแต่การกำหนดเนื้อหาของปัญหา รูปแบบวิธีการแก้ปัญหา การนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งควรจะมีขั้นตอนดังนี้

1. ต้องมีความเชื่อในการพัฒนาโดยศักยภาพภายใน (Endogenous Development) ท้องถิ่นสามารถพัฒนาตนเองด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ถ้าหากหาวิธีการที่เหมาะสมได้ และเชื่อว่าวิธีการแก้ปัญหามิใช่การนำเข้า (import)

2. รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นด้วยตนเอง โดยการสำรวจ จดบันทึก

3. หากำตอบในการแก้ปัญหาด้วยระเบียบวิธีวิจัยอย่างรัดกุม

4. นำวิธีการแก้ปัญหาความรู้ใหม่ที่ได้มาทดลองใช้ในท้องถิ่นนั้น โดยจดบันทึกอย่างเป็นวิชาการ

5. ปรับปรุงวิธีการแก้ปัญหาให้สมบูรณ์

6. จัดพิมพ์เผยแพร่ความรู้ใหม่ที่ได้ เพื่อให้ผู้สนใจทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

สรุป

แนวความคิดในการพัฒนางานทางวิชาการของวิทยาลัยครูนั้น จะต้องพัฒนาทุกองค์ประกอบของงานวิชาการ ได้แก่ อาจารย์ ความรู้ปัจจุบัน และความรู้ใหม่ เนื้อหาหลักสูตร นักศึกษาและการบริหารวิชาการ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าพัฒนางานวิชาการจะได้ผลดีเพียงใดก็ตาม แต่ถ้าวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ หรือผลผลิตไม่สามารถนำไปใช้ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมได้ สถาบันอุดมศึกษานั้นก็ไม่สามารถจะเรียกตนเองว่า เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์ได้

